2325

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५३१ वे १०० [३५६]

ग्रंथ नाम निरंजन भेदुशास्त्र.

विषय म. वेदांत.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१)

॥ ळजाळुनीकरिधहन ॥ भस्मजाळीयापरीपूर्ण ॥ उल
नमध्यमनीवाडनाहीतेथे ॥ ८ ॥ वर्णीलीकोरीगंगेचीमहीमा ॥ सागरीमीळाल्यानाहीउ
पमा ॥ तैसासद्गुरुआविनाशआनुपमा ॥ खहृज्ञानेभोगीली गर्भवासु ॥ ९ ॥ शांतीनी
रलीक्षमा ॥ हेतवसद्गुचीमहिमा ॥ परिसला ॥ त्यापालेदैन्या ॥ मरळसिध्यसपभ्र
मलेस्वराचेनी ॥ १० ॥ सद्गुरुपाहेशीष्याचीचीहे ॥ चीत्तबुधीमतिहायजिर्ण ॥ काष्ठाम
जिजैसाहुताशन ॥ चेतआचेतहोउनीनादिशे ॥ ११ ॥ गुरुराजपाहेसीष्याचीखुण ॥
जैसादुग्धामाजीलक्रवीर्जण ॥ समरसीजायेमीळोन ॥ मगनीवाहकीजेपंचामृताचा ॥ १२
श्रीगुरुम्हणीजेअमृतफळपक्तता ॥ तयामाजीपरिमळशीष्याचीगोळला ॥ तेथेचीगो
डिमीळोमीळभयता ॥ स्वादुनीवदितीआनुभायचातुर ॥ १३ ॥ श्रीगुरुपाहेशीष्याची
मीळनी ॥ कर्पूरासंगेहुताशनी ॥ उभयमनाहिदोन्ही ॥ नाहीउपमाबोलाययाची ॥ १४ ॥
आणोनीमरळशीष्याचाभावो ॥ हरुषेअनंदलामलेस्वरदेवो ॥ फेडोनीभ्रांतीचासं
देहो ॥ आकटेविलीमस्तकावरी ॥ १५ ॥ बांहोपसरोनीवोजा ॥ येकांतीबैसलाश्रीगु

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(1A.)

रुराजा॥गुरुशीष्यायेकालनाहिदुजा॥कानिसांगीललाबीजमंत्रु॥१६॥आंजनले
चउनीडोळा॥ब्रह्मनीरापिलेकेवळी॥च्यारिमुख्येदसीधांलीचेमूळ॥पंचमावेदुनि
र्मळमाहाआलोर॥१७॥दैलदैअेलपीडब्रह्मांडदोन्ही॥नीरोपीलीजीवुसीवाचीमी
ळणी॥नवखंडप्रथ्वीचीउभवणी॥शुन्यच्याहिनीरापीळी॥१८॥दशदेहिसुर॥नी
रापील्यादशादिशादाहीआवतार॥दशमुखमाहाशंकर॥देहोआधारीनीरापीले
निरंजन॥१९॥अंजनलेईलामरळसिधपायाळ॥करिघेललाज्ञानकुदळ॥वि
वेकअनुभावदेहभुमीकाचाळु॥घावघालनलारतनखाणी॥२०॥प्रथमशोधीले
नीरंजननीराकार॥शुन्यसाकारिलेश्रुष्टीहसरार॥ब्रह्मांडपींडहेवीकार॥येस
गिललाजीवपण॥२१॥येकवीसस्वर्गजीपासीकरुनीबंदीखानी॥सप्तपाताळ
कोटड्याचवदाभुवना॥पंचभुतेटेपिलिरक्षणा॥जीवाबाधीलापंचतत्वाचेखावि ॥२२५
घालुने स्पर्शाजेपडेरुसा॥चहुखाणीजीवगुललोकैसा॥अष्टधामरुतिनवनाडीमुक्तप
डफासा॥जीवापचनेअधोमुखे॥२३॥अहंकारअहंमलीचयासाकळापाई॥जीप

the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "joint project"

सबुडविलोकामक्रोधाचेडोहि।।सत्वरजलमत्रीगुणमारणहि।।सभेबैसलेचोर्येजन
ण।।२४।।आशामनाश।।तृष्णाशाबंलीसर्पिणी।।इच्छावासनाकल्पना लेंकिया
लोहिंतिपापीणी।।शांतिनीरक्षिक्षमाधाविनत्याति पिजणी।।मरळोसिधसोडवि
लोसंसारकाकाहालीचा।।२५।।अगायपापपुण्यकर्मधर्म।।सत्यनीवडेतुम्हापाचा
चेस्वधर्म।।सभेमध्यगांजुनयेजीवात्मा।।ब्रह्मसर्वगतु।।२६।।सभेमाजीयेवादा
होयउदार।।पांगफिरेमगलयाचाथोर।।ज्ञानियासपडेयचातुर।।मुर्खसंगतीमु
ढज्ञानबापुडे।।२७।।रणीभीडज्ञानेदेरोहिंजुंझार।।लयापाठीसीसंग्रामकरीलीआ
चचेवीर।।अंकुशवीणनचललीमातांगकुंजर।।पुरुषेविणनारिपुबापुडिया।।२८।।काया
पुरनगरतुमचेथोर।।असाराजामनासारिखा।।निश्चळरेवावाढाणेदार।।घालाघालु
नसकतीदशाईंद्रीयमहातस्कर।।तुम्हापाचाचेमुखिपरमेश्वर।।२९।।शब्दस्पर्शरूपर
सगंधहेपरमात्मायाचेउपचार।।पंचमुखवस्तुभोगीतापरात्पर।।जेणेतृप्तिहोयमा
ह्मासारतेवर्म।।जाणेमरळसिधुमुक्तस्वरूपाचा।।३०।।सभेसीनीवडेसत्याचेउत्तर।।बाहेर
भीतरसिध्यसिधपरमेश्वर।।परिनकळेगुरुशिष्याचापार।।कवणउपायेभेदलीअ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2A)

सबाध ॥३१॥ शाद्वबोलता ब्रह्मज्ञान ॥ शरीर शोधुनी देखीजे आत्मज्ञान ॥ थोरसाया
से जोडे यागनिर्वाणु ॥ म्हणोनि पाउले सेवावी सद्गुरुचे ॥३२॥ गुरुशिष्याचा येको लु ॥
परीसला गलिया पाले दधालु ॥ पवित्र पवाडे जगवी ख्यालु ॥ शाद्व मीरवे गुरुशीष्याचा ॥३३॥
अपार सद्गुरुचे देणे ॥ तरि म्हातिके चे होय सोने ॥ शीष्याने ब्रह्म होणे ॥ हा नवलाय जाण
तिस ज्ञानचालुर ॥३४॥ जैसे सुवर्णघालि आपुटि ॥ तैसी देहि करी जे संसार आटी ॥
मरळ सिध आला सद्गुरुचे भेटी ॥ परात्पर जो ठेला योग धेमु ॥३५॥ सो गगन टलि
या नाहि संपादनि ॥ जैसी सेवा माझीठेविली बुझावणी ॥ अज्ञान स्वापदे जाती सं
कोनि ॥ नठकति सुज्ञान चालुर ॥३६॥ नलोटे प्रपंच जालोठ ॥ मार्ग न चलीयोगा
चीयावाट ॥ अवीद्या मायेचा संगरवोट ॥ महा भ्रमु योग जोडे सायासी ॥३७॥
स्त्रीरुप लावण्प चोरवेडे ॥ सुवर्ण आळकार ठोभली पाडे ॥ तयेसी झांबली वीषयमा
कडे ॥ स्वादुने णली वीषअमलाचा ॥३८॥ गज रथ आश्वाचे कोठे ॥ पुत्र संतती बंध
माहांकाराचे मोटे ॥ जेन चलीत योगाचीयवाटे ॥ दशा सांडुनी अवदशे पाडि ॥३९॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मरळसि विनविसद्गुरुराया॥ आविनाशनी कामकि जेमाझीकाया॥ चराचरीनादकि
देचराया॥ विजईहाईनश्रीगुरुदेखला॥४०॥ मगबोललासद्गुरुरावो॥ माहिन तुझा
जन्ममरणाचाठावो॥ यवठाकरीनउपावो॥ तापत्रयानीवांतकिजेभीपणाचे॥४१॥ द
क्षिणेबैसलासिसद्गुरुदेवो॥ उत्तरमुखेकरुनीआलाशीष्यरावो॥ ततुमननीरापीले
येकांतभावो॥ आज्ञादेईजेजीयोगअभ्यासि॥४२॥ सपन्नजालागुरुमुक्तेस्वर॥ भक्ति
ज्ञानाचेभरीवालारु॥ तेणेजीकिजेसिद्धासंसारधुरंधरु॥ मगनीर्धारकेलावज्रासना
चा॥४३॥ उर्धमोडुनवज्रासन॥ मुधसाधीलेसंधान॥ कुंडलणीकरुनीयाआकोच
न॥ उर्ध्वेचालिलापश्चिमपंथे॥४४॥ परियसान्यपुरुषाचिथोरि॥ सुरूलसंसाराचि
कांधानीसिदोरी॥ मरळसिधराहिलानीर्धारी॥ मगउभाठाकलायोगसंग्रामाचेभा
मीके॥४५॥ लेईलासीलेसोज्जुलीहानीधासी॥ मस्तकिमीरवे॥ टोपश्रृंगारु॥ मगबांधि
लाश्रीदाचालोडरु॥ धनुनठामकारीलि अनुहतीचे॥४६॥ मंत्रीबंद मांडुनीयाठणमा
न॥ वीभ्रीलचठविलि जाळावीचीकमान॥ इडापींगळासुशुम्नाप्रजुनीलीहिवाण
घोठियानभदिलेपीडब्रह्मांडधरुनीमंडळ॥४७॥ रेचकःपुरकःकुंभकःभातभरुन ३

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3A)

येगसभामीभीडलावाजंत्रअनुहातध्वनी॥ त्रीकुटभदुनीयारवीशशीदोन्ही॥ उन्मनी
मुख्यडोलेब्रह्मांडसीकरी॥ नवखंड ४८॥ कायाकोरघेउनीयाब्रह्मांडनगरी॥ न
वखंडवसुधराजीलीलवंयाभीतुरी॥ द्वादसीशालीगबोललीवाहिजआभ्यांतरी॥
दहिथरारीलीललीसकाइदेवाचीअसेने॥ ४९॥ देहिसोडवीनवग्रहीयाचाफेरु
दशादीशापालालामरळसीधुजुंसार॥ कोदंडबाहोनीदशमुखमाहासुर॥
जेणेसंतोषवीलागुरुजगदेश्वर॥ ५०॥ चीतबुध्दीअंत:करणेजालेस्थिर॥ सो
हंप्रकाशजाहालीयानचलतीईडापींगळादोहीतीरे॥ यकलीसुषुम्नाबाणक
रीधीरमार॥ मुकुडिपडल्यायकवीसस्वर्गाचे॥ ५१॥ अनंतवीस्मीतजालास
द्गुरु॥ डोळादेखिलाशिष्याचावीरमारु॥ याभ्रष्टीमाजीनदेखेअणीकसुर॥ रत्न
अमोलिकजनकजनीच्याकुसि॥ ५२॥ शिष्यावारीतजालासद्गुरु॥ यकलाये
कांगधनुष्यनंतुबाजुंझार॥ रणाआणीलासंसारसागर॥ गुढिबांधलीकेलास
सीरवरी॥ ५३॥ पाहाहो रीष्य येशावंतुजाहाल्ला॥ संत महंतच

रणासिकोटा गंगाअला॥ ह्रदयकमाळीउमळोगेला॥ श्रीगुरुरायेउद
रो॥५४॥ धन्यदिवसु जालो॥ आनंददीपावळी॥ संतज्चरणा। चियाचेउ
नीयापायघुळी॥ श्रीगुरुपर्व दिकरुनियावो बोळि॥ येरावेतुजाला
मरखासेघुतुकेभ्यसो॥५५॥ साङुहलवेकै रोनितरला॥ सेसमुद्रा
चारवळाकि॥ तुजबासपडलि संडा॥ नाचेमुळी॥ उध्वपंथेदीचालि
उसाळी॥ दाहिदिशाफोडुनिगेला॥ श्रीगुरुपुत्रा॥५६॥ चारिखाणि चारि
वाणि भांडिफोडिलिचौर्याउसेयानी॥ मखरेमोडिलीनवखंडपृथ्वी
चीउभवणी॥ देशाचेतलोछपंनकोटिवसुंधरा॥५७॥ कलिमाजीथ
त्रया॥ अजाबोनेहे॥ हुमासाडावेलापरब्रह्मिचाठावो॥ पुरुशेलाज
मनर्पावउथावो॥ सुडचुतल्लो संसाराचो॥५८॥ षटुचक्रेभेदुनीयापष ४
डलीगाचस्थानमान॥ सालवेनीकारंभअर्धशून्य॥ उर्ध्व मध्य दाहावेचतुर्थशु
न्य॥ ब्रह्मीब्रह्मचीप्रकाश॥५९॥ नीत्यसुरवसोहळेनीरंजनी॥ प्रपचयेगी

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(4A)

गुजेंअनुहतध्वनी ॥ थोरबरव्यान केले बाबानीरंजनी ॥ मरलसिधुबैबोलासिंव्हासनी ॥
मुलकस्वरजाणे ॥ ६० ॥ सर्पु व्यालानागराचेतासी ॥ फिरोनी ग्रासिलेअपआपणासी ॥
तैसेजालेजीवभासयासी ॥ रंका आलेजीराज्यपद ॥ ६१ ॥ नानावर्णचरतीगाई ॥ क्षीर
यकवर्णपाहि ॥ आत्मज्ञानजालेआनामीकाचेदेहि ॥ बस्तुअनामीकनबोलिजे ॥ ६२ ॥
पाहातांजवादिमुख ॥ नवीचारीजेकस्तुरीचेमुख जाली ॥ मधुकररचतीलीमहाळा
लयामाजीकंदुआसेअम्लाचा ॥ ६३ ॥ तैसामीसर्वदेहिअमंगळ ॥ जैसेसीपल्यामा
जीमुक्ताफळ ॥ इंद्रवणिलागलेअमृतफळ ॥ चालुरनंदीनीकाळकुयासारि ॥ ६४ ॥
राज्यअलेजीहीनयातीसी ॥ नयासिवंदितीउत्तममध्यमआदीपगडयाली ॥ हाअ
नुभवजाणावासेतमहंती ॥ मरळसिधबोलिलेजाणदेखा ॥ ६५ ॥ बहुतपुण्याचीया
रासी ॥ तरीचअत्मज्ञानहोयजीवासी ॥ अविद्यावादीनराहातीदेसी ॥ थारामाडिला
मायिपक्षीणीचा ॥ ६६ ॥ रात्रीपाहिलीत्याप्रतीबीबडजेडि ॥ मायापारखुरहोतीदेश
धडि ॥ आज्ञानठोचराचीलुटलिझोपडि ॥ पकतीदाहिदिशाज्ञानदीपकप्रजळली

Rajawade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai Joint project

(5)

या ॥६७॥ जव अकाशे ज्ञानभास्करु ॥ तव लोपे माया अविद्येचा अंधःकारु ॥ देहिनी वळी
लीया परमात्मा शंकरु ॥ देहिनाशिवंत न बोलिजे अव्यक्तस्वरूप ॥६८॥ पाषाण जन्मला
भुमीकिचे उदरी ॥ या कियालाउनी घडला कुसरी ॥ पुजा अर्चेन बांधेलागली सीखरी ॥
त्या पाषाण न बोलिजे नासीवंत ॥६९॥ उदधी जरवाणी कल्पवृक्ष तरुवरु ॥ जार जरवा
णी सुज्ञानीया नरु ॥ स्थल जरवाणी हिरा [illegible] पर्वत वैरागरु ॥ अंड जरवाणी राजहंस
चालुरु ॥ मरळ सिध्य जाणे निवडा शब्द रत्नांचा ॥७०॥ नावे बैसला जीनारु ॥
जाहाज चालवीतो चीनारु ॥ सदैवी णउतरी पैलपारु ॥ तोलाभ घेजाणे दिपरत्नाचा ॥ ७१॥
याछपंन कोडी वसुंधरा भीतरी ॥ वीरकायकु असे जोहारी ॥ तोजाणे शब्द रत्नाची
कुसरी ॥ यरी एकमेका बापुडे ॥७२॥ शब्द रत्न दुर्लभ सुज्ञानीयाचा तुरा ॥ जनगुंत
ले पाषाण याली हीरा ॥ ज्ञान वीण नव्हे योगेश्वरा ॥ अतीत पुजा वाभुतरूपे ॥७३॥ क ८
पुर आसे कर्दळीचे कुसी ॥ तैसे नेसीरामा जोघ्रल परयसी ॥ प्रपंच जाला पर ब्रह्मीची
राशी ॥ सद्गुरु प्रसादे खलथीदं ॥७४॥ पाहि पाथराचारी ॥ योगी होउनीया संसारी ॥

दीगांबर

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

भोगवुनीयाशरीरी॥ मरळसिधराजयोगेश्वराचा॥ ७५॥ शिष्याबोलीलासद्गुरुरावो ॥
आत्माअखंडअनुभवीनीरंजनरावो॥ मगूनीशानादीधलाघावो॥ उर्धपंथेचालिला ॥७६
दशदेहिंचठोनीस्थुळसुक्ष्मकारणब्रह्मारुद्रवीष्णुनादितीसंपन्न॥ त्रीगुणीतोडि
लीतेतीसकोटीदेवाचीबंधने॥ पुर्वेसोडोनीयाचालीलेपश्चमपंथे॥ ७७॥ चौथादे
होमाहाकारण॥ तोयो ॐकारजंगमलीगाचेस्थानमान॥ पींडब्रह्माजीवशिवाचे
संगमस्थान॥ तेथेइश्वरुध्यानस्तुपरात्परु॥ ७८॥ पाचवेज्ञानदेहशीवपुरी॥
तेथेप्रसादलीगाचीथोरी॥ साहावादेहोब्रह्मचंद्रमाहालीगाभीतरी॥ उदोअस्तु
घरटीफीरेअहिर्णीसी॥ ७९॥ सातवादेहोमायाचठोनीयाअंधःकारु॥ तारामं
डळफोडोनीयागीरीवरु॥ सत्पसमुद्रउतरोनीयामाहाघोरु॥ भेदुनीयाअज्ञदिशा ॥८०
अरचामूळप्रकृतीदेहोमाहापर्वतडोंगरु॥ पींडब्रह्मांडध्रुवमंडळधुमधुमका
रु॥ अनुहातशंखभेरीनेशीरनरु॥ शंखचक्रगदापद्मधरबैसलारेवणसीधु॥ ८१॥
राकानेनीकंगोनीयकबीजनावेती हि॥ दीनमेहमदरूपरेवणसीधस्वरुपतीहि ॥

Rajawade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai joint project

(६)

ब्र्ह्मा येश्यक्षेत्री वोधकती अपुलेनी ॥ आकार हुंकार ॥ ८२ ॥ नवादेहा येकांतनी वोपा ॥ सो
हं स्वरूपी नाही लीप्चेजण ॥ पीं ब्रह्मांड योगी जाणती रवुण ॥ बौध्य आवतार अवीनाश जा
णीजे फळ माहारतं ॥ ८३ ॥ कामधेनु कल्पवृक्ष परीस थोर ॥ तेथ वारवंडला नवरवंड श्रष्टि
चाव्यापार ॥ वीस्वकर्ता विश्वनाथ अपरोक्ष अपरांपर ॥ दाहावा नी:कळंक अवतार ॥ ८४
दाहावे देहि गुरुचे असन ॥ साक्ष अवस्था पर ब्रह्मस्वरूपी नीधान ॥ शिष्य सद्भावे पावलो
नीरंजन ॥ गुरु शीष्य उभयता आनंदाकार जाले ॥ ८५ ॥ धादांत वेदांत सिधांत तीही ॥
संस्कृत वोलडि चे पाणी ॥ गंगाजळ जेसी म्हा श्रवाणी ॥ संसारी जाण जग अभ्यासु ॥ ८६
आगाध लक्ष्मी द्रव्य संपन्नाची संपती ॥ ज्यासी लोहे उदाराची संगती ॥ जनानकळे सं
स्कृत युक्ति ॥ मुर्कीयाचे वर्मस्थीती केची जाणीजे ॥ ८७ ॥ ताड वृक्ष उंची अगळा ॥ परीनय ५
घेत्या कल्पवृक्षाचा डाहाळा ॥ तैसे प्राकृत सकळा ॥ म्हाणे नेनतुके हे भाषा ॥ ८८ ॥
आगमशास्त्र द्वारका गमकेंदु ॥ कल्पवृक्ष रंजन कवच नीरंजन भेदु ॥ साहि शास्त्रा
चा लुटला अनुवोद ॥ नीरंजन देवो अनुपम्य ॥ ८९ ॥ मरळ सिधा चा तारु ॥ संसार नीरसा ६
नी जाला मुक्तेस्वरु ॥ देहि आसोनी वीदेह जाला योगेश्वरु ॥ गुरु शीष्य समस्त पदो हि ॥ ९० ॥

इति श्री नीरंजन भेदु शास्त्र संपुर्णमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

द्रव्यभासे जाणिवेजेनिरसे तेआत्मालाभे २९ जाणिवेचियेवेळे जेतीयेपुढेआभास
लें तेंद्रव्यलक्षणोनित्यजिलें तेथेंचितेंउरे ३० जेंजेंभासेजाणिवीये तेंजरिनीरसो
निजाये तरिंजाणिवचिआहे तेचिपाहातियेनें ३१ तेजाणिवेचियेवेळें जेंतीयेपुढें
आभासलें तेंद्रव्यलक्षणोनित्यजिलें तेथेंचितेंउरे ३२ ते

जाणव

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com